

Čiri.

326/352

Sligo krajinske suji divajoči biči govore slovenski jeziki, ki pa je s hrvaščino besedami zmešan, - tisti pa, ki Sligo čete divajo, govore hrvaščino & slovenskim načinom narече. - Samo v dveh sasih, kjer je jedro bičo, govore svoj lasten jezik, kteri menda nobenemu evropskemu jeziku ni podoben. Drugi biči ga ne govore, pa razumejo ga skoraj vsi. Naj bolj je cigankemu podoben. Misli se čim, da so biči iz ptujih krajev ta jezik prinesli, pa ga malo pomalemu s slovenskim in hrvaščim sosednim jezikom zamenjali. Ne v družah in žejanah - dveh od drugih kočnik sasih - se je se odražal.

Oblacijo se biči v debelo vešidel doma pridelano suhno. Moški nosijo bele hlače in rujave jopice, spanke na nogah, na glavi pa širok klobuk. Hlače je dveh vrst, imajo se suknujo do kolov dolgo, hruške pa so s holej suho tako oblične kakor blajnice. Ne v pred največjih dveh sasih je, kakor jezik, tako tudi oblika čudna. Bičke imajo z gna druge oblike iz celoga sveta rujna ga suhna rucijno suknujo; to vseh druge oblike oblacijo in se s ljudim pasom opasujejo. Gmiraj gologlave imajo čudno spleteno kite, med hitami pa ruceče karkove zamotave. - Gredaj & jutro nosijo v kistrici na hrbtu žito v mlin in svoji narodne pesmi popevajo.

Čakotina pa je hrana (živč) bičo? Ker je narava bičarja le z malo rodovitne zemlje obdela, se morajo biči por drugih potih potrebnih hrane služiti. Nekteri vozijo ali s konji ali pa s hravicami po cestah. Čudno se dogleda mojim hravcem, da bičem „s hravicami vozijo“. Tu res je taka. Hravo opregati sicer ni napakno, al. treba jim je postem obilneje hlaje. Kjer pa te ni, stane živina tako majhna in slaba, da bi se čiste hrave lahko za koga imele, ako ne bi mule in bi hrado imele.

Tudi hodijo nekteri na Hrvaščo, por vinor; prodavajo pa kracmarjem, imenujejo jih „tovornike“. Drugi, ki so blizu klet, vozijo ali na hrbtu, ali na volicu ali muli v koho hrava, in se s tem živijo. Drugi spet, ki Sligo gozda stanujejo, hodijo s gozda, ščejo oglje in ga ohole prodavajo, kaj več ga pa s koho in kret na mulah vozijo. Si vglazji so kaj več munci, županci in kroganci. Kaj bi te reči ljudje počeli, ako bi gozda ne imeli? Ker je modri stvarnik na eni strani ogel, je dal na drugi - malo

Čičev se živi z živinorejo. Deltici delajo jezik in ga križnu
poročne prodajajo, drugi pa, ko so se postarali ali pa so
leuiki, katerim se delo snuje, se sklatijo okoli s poročnem
kolčaja in s tem potoma milosne poročajo. Pač bolje bi ga
take leuiche bilo, da bi se katerega dela poročali:—

Daj se v kratkem čitke sege ali nasade poročim. Kar se
njih ženitev tiče, se snalokdaj vidi o prstu ženitev. Če ma-
lohda se jeli njih o prstu ženi; vsi čakajo, da se jim ovi-
na in kostumi odobele. Štitišmat, to je, o jeseni, je pa vse
polno ženitovanj. Poroki dni imajo celitke pojedine, pri kterih
gojejo in plešejo svoj narodni ples. Njih ples pa ni drugega
ko golob skakanje poročni.

Pri krestu stolk nimajo posebnih nasad.

Pri pogrebih spremljajo vsi sorodniki, znanci in prijatli
mrtvega na pokopališče. Ko je mrtvi zakopan, se vsi
sorodniki na grob ter snilo jokaje vsi dobro dela mrtvega
preštevajo. — Ko so se jikati in stokati naveličali, grede
vsi skupaj na dom mrtvega, kjer celitke pojedino nasade.
Upijunjo se celitkat in aritkaje grede potem vsak na
svoj dom. žalost so potopili v vince.

J

Kn. 288.

Čičarija se razprostira po celi severni strani Tatrškega polotoka po gorah,
ktere Krajnsko ločijo od Istre. Naslanja se na svoji severni strani na Krajnsko, na
južni strani se drži Istre, Kastavine ali Karavane proti izhodu in tuji kraj-
skega proti zahodu. Dolga je blizo stob široka pa blizo pet ur Svet Čičarije je
suh in neščen; le doline so tam pa tam rodovitne... Le ena vrsta gor, ktere u
pod Novim gradom (Carklunovo) steguj, je lepim gozdom oklicana... Kriki niso visoki;
naj vidja sta Lisec in Labnik. O podnožji tega je vas Golac (Gove). Vani so
v nižini, in neselike: Telišane (v Stanadi in Burgodu so Karavane). Lipa
pruškati iz Reke se tu potu ustavlja.

Str. 308. Čičem se morejo po vsi pravici že prištevati t enakom oblike in enakim
segami vsi pod tem imenom se le samo v Trstu, Reki Koprni, temveč po celi južni
dobro znani prebivavci Vodške — lokal - kapelanije in cele fare Laniške (Lanišče so tri ure nad Buzetom), ktera je dobre 3 ure dolga in obsega
12 vasi, kderih stanovniki so več ali manj oglarji, izdelujejo velike
kopate za čito in mnogo druge lesene robe. Lele trume teh Čičev, možkih in
žensk, mladih in starih se vsaki petek z dobro obročnimi mulami, ktere
imajo vsaka svoj zvonček na vratu, vlečejo narveč v Trst, da na samst-
nem kosu vsakega strah obide, kdor veča se čre konjite v belimi, kevnimi
in dolgimi hlačami in jih ne pozna in ne ve, kako in kaj. Vnestijo
zjutraj pridejo veseli, polno noshnje naraj.
Tudi v Lanišči se je slabo ohranil čiški jezik; kdor hoče slivati lepo
govoriti ta (vlastni cerbiški) jezik, naj gre v podnožje Vičke, v Luanjevic
in njene podnožnice: Novo vas, Jesenovik in Litaj. Licer se govori
(gana) vlaško se tudi po Porščini (Bodo) proti Rasm, toda ne daleč okoli.
344 Vlaški u govori tudi v Luanjevic, Bodu in Vraodolu; kdaj je bil ta
jezik navaden se v Buzetu in drugod.